

Brede School in Vlaanderen en Brussel

**De handen in elkaar,
samen werken aan een
Brede School**

Brede School ■

Brede School in Vlaanderen en Brussel

Visietekst

Door het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen (GOK)
Annelies Joos, Veerte Ernalsteen, An Lamsens,
Marjan Engels

In opdracht van de Minister van Onderwijs, Vorming en werk
In samenwerking met de Minister van Cultuur, Jeugd en Sport
en de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
en de voorzitter van het College van de Vlaamse
Gemeenschapscommissie, bevoegd voor onderwijs.

Te downloaden op www.vlaanderen.be/bredeschool

Doel BS

Brede ontwikkeling van kinderen en jongeren

Doel BS

Brede ontwikkeling van kinderen en jongeren

Voorbeelden uit de proefprojecten:

- Sociale vaardigheden
- Leren kennen van vrijetijds mogelijkheden, participatie aan vrijetijdsactiviteiten (sport, cultuur,...), engagement voor vrije tijd
- Diversiteit aan talenten aan bod laten komen in een naschools aanbod
- Ontmoeten van mensen in de buurt: bewoners van het lokale dienstencentrum, wijkbewoners, ...
- Positief zelfbeeld
- Studenten lerarenopleiding: contacten met kinderen en ouders uit diverse sociaal-culturele milieus

Doel BS

Brede ontwikkeling van kinderen
en jongeren

Inhoud BS

Brede leer- en leefomgeving

Doel BS

Brede ontwikkeling van kinderen
en jongeren

Inhoud BS

Brede leer- en leefomgeving

Voorbeelden uit de proefprojecten:

- Creatie van een naschools aanbod op woensdagnamiddag, ism partners uit de buurt
- Leerlingen van twee buurtscholen 'versieren' door hen gekozen plekken in de buurt.
- Leerlingen van afdeling hout en bouw maken kinderstoeltjes voor kinderopvang ism onthaalouders.
- Ondersteunend: sociaal restaurant, spreekuren van sociale dienst op school, vorming voor ouders en buurtbewoners

Doel BS

Brede ontwikkeling van kinderen
en jongeren

Inhoud BS

Brede leer- en leefomgeving

Organisatie BS

Breed netwerk

Doel BS

Brede ontwikkeling van kinderen
en jongeren

Inhoud BS

Brede leer- en leefomgeving

Organisatie BS

Breed netwerk

Voorbeelden uit de proefprojecten:

- Partners die in dezelfde wijk werken en dezelfde problematiek ondervinden (bvb weinig opkomst)
- Partners die eenzelfde infrastructuur delen en tot een gezamenlijke inhoudelijke werking willen komen
- Partners die een meerwaarde zien in het opzetten van nieuwe initiatieven
- Sportorganisaties, kunstenaars, opbouwwerk, ouders, leerkrachten, stedelijke dienst, kinderopvang,...

Is elk samenwerkingsverband een Brede School?

→ 3 toetsstenen

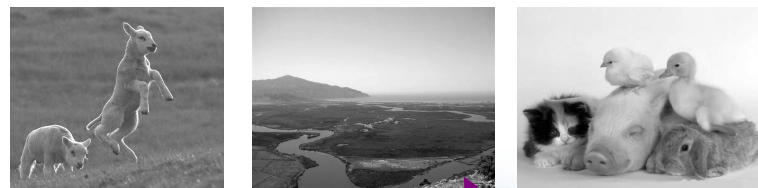
Diversiteit

Verbindingen

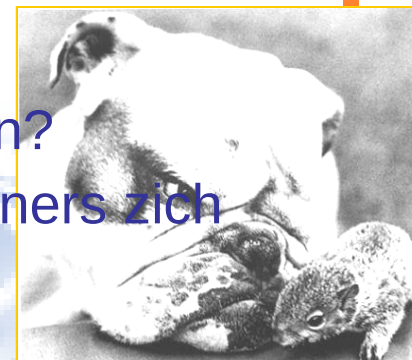
Participatie

Voorbeelden van reflectievragen vanuit het referentie kader

Vanuit de toetssteen '**diversiteit**':

- Bereikt ons aanbod de groepen die we willen bereiken?
- Hoe divers is het netwerk samengesteld? Zijn de partners zich voldoende bewust van de diversiteit en de gelijkheid?

Vanuit de toetssteen '**verbindingen**':

- Hoe verhouden de schoolse en buitenschoolse activiteiten zich tot elkaar?
- Is het voor de partners duidelijk welke plaats/meerwaarde deze Brede School heeft in verhouding tot de eigen organisatie?

Vanuit de toetssteen '**participatie**':

- Hoe betrekken we de kinderen en jongeren bij de beslissingen die over bredeschoolactiviteiten genomen worden?
- Zorgen de methodieken die op de bredeschoolvergaderingen worden gebruikt ervoor dat elke partner betrokken is?

Doel BS

Brede ontwikkeling
van kinderen en jongeren

Inhoud BS

Brede leer- en leefomgeving

Organisatie BS

Breed netwerk

Diversiteit

Verbindingen

Participatie

TOETSSSTENEN

Samenwerken in een Brede School

Inspiratie: Rita L' Enfant, Samenlevingsopbouw Vlaanderen

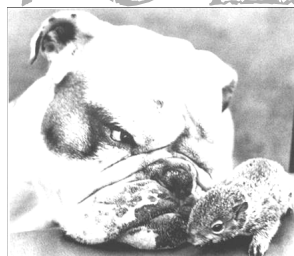
Organisatie BS

B r e e d n e t w e r k

Diversiteit

Verbindingen

Participatie

Uitgangspunten samenwerken (1)

***“Wat je alleen kan doen,
moet je alleen doen”***

**Samenwerken als middel,
niet als doel op zich!**

Uitgangspunten samenwerken (2)

***“Als ik naar jou telefoneer,
werk ik met je samen”***

**Er zijn verschillende vormen
van samenwerking
Je kiest de vorm naargelang
de omstandigheden**

**Overleggroep
Adviesorgaan**

**Ad hoc
samenwerking**

Netwerk

Fusie

Uitgangspunten samenwerken (3)

“Het verruimen van de leefwereld van de kinderen en jongeren is niet geregeld met een telefoontje”

Bij complexe problemen is een netwerk de aangewezen samenwerkingsvorm

Doel BS

Brede ontwikkeling
van kinderen en jongeren

Complex doel

=> Netwerk van partners nodig

Vertrekkend van uiteindelijke doel: brede
ontwikkeling van kinderen en jongeren

Netwerk?

- Partners zijn autonoom, behoren tot een eigen organisatie.
- In de loop van de samenwerking ontstaat er een gemeenschappelijke identiteit, belang en doel. Men wenst te werken aan complexe problemen en neemt daartoe beslissingen.

Nog een vierde uitgangspunt rond samenwerken...

“Man man man, dat draait hier vierkant”

**Samenwerken in een netwerk
vraagt professionaliteit/tijd**

Hoe opstarten

Opstart : onderwerpbepaling (1)

- Als je partners écht nodig hebt, heb je ze ook nodig om het onderwerp verder te concretiseren.

Hoger doel is al bepaald: bvb 'contact tussen buurt en scholen van de wijk'

→ *Netwerk: ruimte voor invulling van doel van onze Brede School, aangepast aan onze mogelijkheden, interesse,...*

Opstart: onderwerpbepaling (2)

- Let in deze eerste fase op voor:

Té vaag geformuleerd onderwerp:
“wij willen iets doen met de organisaties uit de buurt”

Té concreet geformuleerde doelstelling:
“wij willen in de school een naschools aanbod creëren op woensdagnamiddag voor de kinderen van het eerste en tweede leerjaar. Bedoeling is dat zij 5 workshops kunnen volgen en dan een presentatie verzorgen voor de ouders”

Opstart: onderwerpbepaling (3)

- Aspecten die deel uit kunnen maken van het ‘onderwerp’ van een Brede School en betrokkenheid van partners kunnen creëren:
 - *Een probleemsituatie (daling ledenaantal, verveling bij de kinderen, kinderen hebben geen buitenruimte, ‘men kent elkaar niet meer’)*
 - *Een territorium (de wijk, de dorpskern,...)*
 - *Een beleidsprogramma (subsidies verkrijgbaar voor projecten rond taalverwerving, sport na school,...)*
 - *Een doelgroep (kansarme jongeren, vroegtijdige schoolverlaters, onsportieve kinderen,...)*
 - ...

Voorbeelden van onderwerpen

- Hoe brengen we de buurt en de school dichterbij elkaar?
- Hoe kunnen we de sociale vaardigheden van de kinderen in onze wijk verhogen?
- Hoe zorgen we er voor dat onze jongeren hun vrije tijd zinvol kunnen invullen?

Welke actoren

Actoren in het netwerk (1)

- Partners zijn gelijkwaardig- niet gelijk

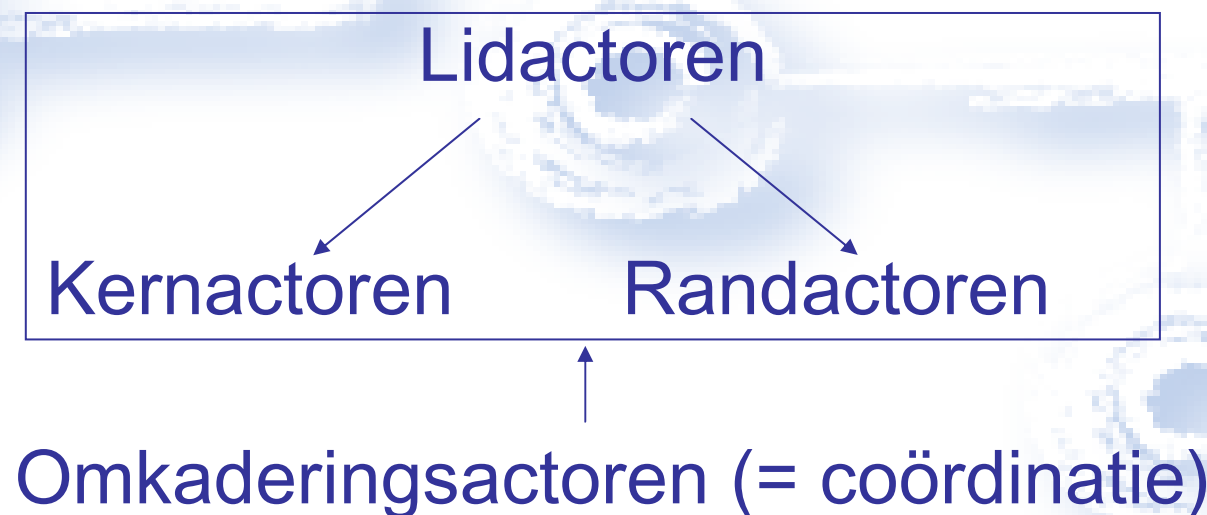
Actoren in het netwerk (2)

- Er zijn verschillende soorten actoren

Verankeringsactoren
Contextactoren

Netwerk

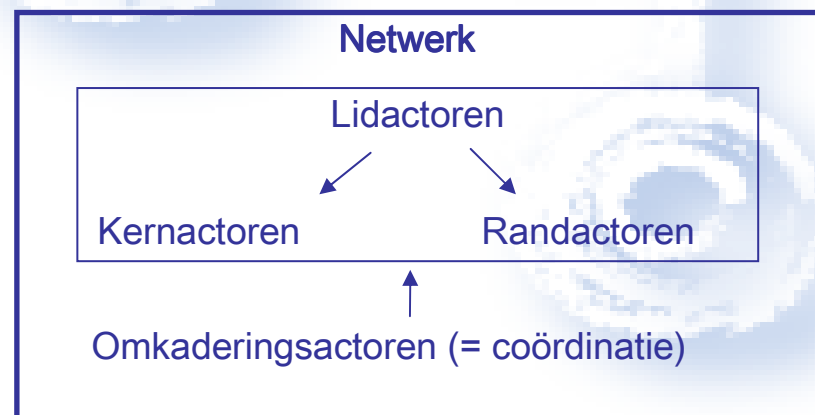

Opstart: onderwerpbepaling (4)

Opdracht:

Moest jouw organisatie/ buurt/ school van je kinderen/ jouw vrijetijdsorganisatie deel willen uitmaken van een Brede School, waarover zou die dan kunnen gaan (niet te vaag / concreet)?

Wie zijn mogelijke kernactoren en randactoren in je netwerk?

-
- En wat hééft jouw organisatie waardoor ze een interessante partner wordt in het netwerk?

Actoren in het netwerk (2)

- Er zijn verschillende soorten actoren

Verankeringsactoren
Contextactoren

Netwerk

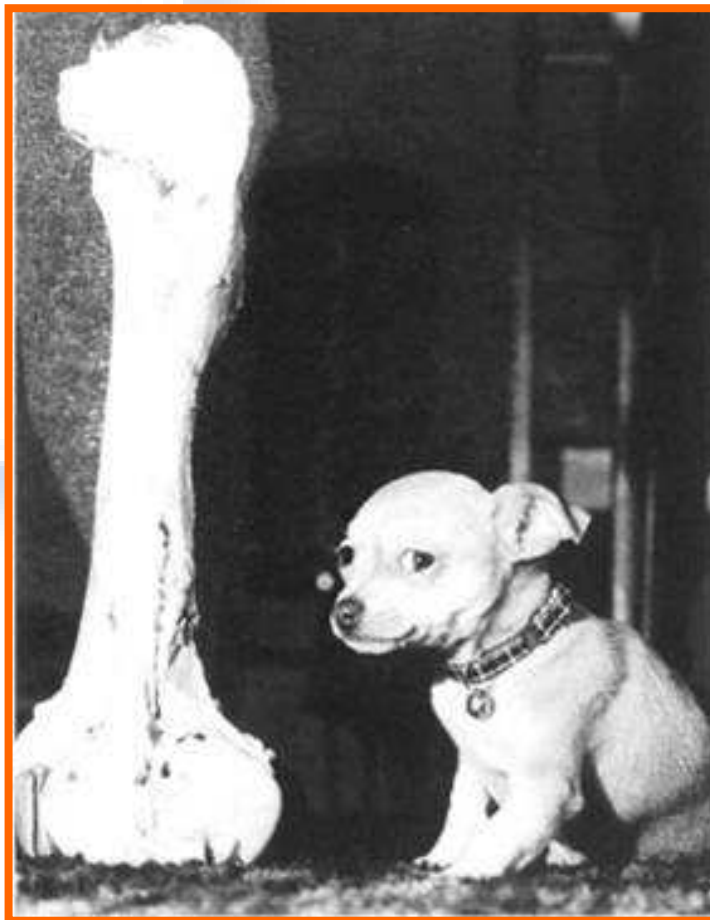

Rol is essentieel!

Omkaderingsactoren (= coördinatie)

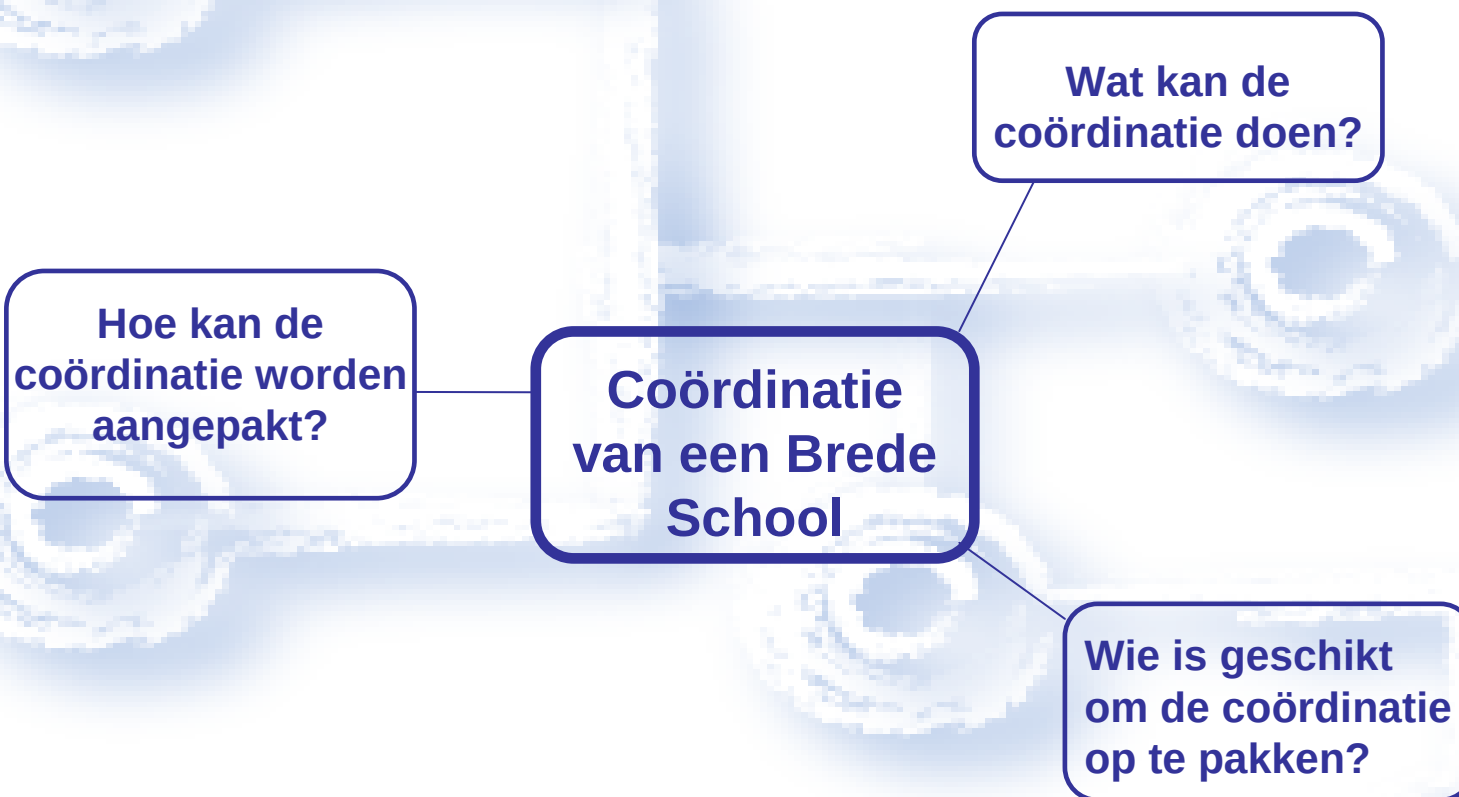
Coördinatie van een Brede School ■

Te downloaden op

www.vlaanderen.be/bredeschool/praktijk/coördinatie.htm

Hoe kan de
coördinatie worden
aangepakt?

Coördinatie van
een Brede
School

Wat kan de
coördinatie doen?

- **Overzicht houden**
- Inhoudelijk opvolgen
- Taken netwerk bewaken
- Werking netwerk bewaken
- Praktische organisatie

Wie is geschikt
om de coördinatie
op te pakken?

Wat kan de coördinatie doen?

Overzicht houden

In deze Brede School zoeken leerkrachten contacten met externe partners om de jongeren zo veel mogelijk levensechte ervaringen en relevante opdrachten aan te bieden.

Elke leerkracht en elke partner leveren hun individuele bijdrage aan de verbreding van de leeromgeving. Het bruist dan ook aan activiteiten in deze Brede School.

Door deze werkwijze is echter het zicht op het geheel soms zoek. De leerkrachten behouden het overzicht via de personeelsvergaderingen. Iedere leerkracht licht er toe wat er is gebeurd of nog op het programma staat.

De uitdaging voor de coördinator ligt erin om – vanuit het overzicht op het geheel - de verbindingen strakker aan te halen. Hij kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat de vele partners toch op de hoogte blijven van elkaars bijdrage.

Een helikoptervisie die verbindingen helpt leggen

Hoe kan de
coördinatie worden
aangepakt?

Coördinatie van
een Brede
School

Wat kan de
coördinatie doen?

- Overzicht houden
- Inhoudelijk opvolgen**
- Taken netwerk bewaken
- Werking netwerk bewaken
- Praktische organisatie

Wie is geschikt
om de coördinatie
op te pakken?

Wat kan de
coördinatie doen?

Inhoudelijk opvolgen

De partners in deze Brede School hebben hard gewerkt aan de samenstelling van een brochure met alle vrijetijdsactiviteiten in de buurt.

Eén van de partners vraagt of de activiteiten die nu samen in de brochure staan ook echt beter op elkaar zijn afgestemd. Zit er niet te veel overlap in de tijdstippen van de activiteiten? Werken de verschillende organisaties nu ook meer samen?

De coördinator pikt die vraag op en stelt voor het hierover op één van de stuurgroepvergaderingen te hebben.

**Reflecteren over en kritisch bevragen
van de bredeschoolwerking**

Hoe kan de
coördinatie worden
aangepakt?

Coördinatie van
een Brede
School

Wat kan de
coördinatie doen?

- Overzicht houden
- Inhoudelijk opvolgen
- Taken netwerk bewaken**
- Werking netwerk bewaken
- Praktische organisatie

Wie is geschikt
om de coördinatie
op te pakken?

Wat kan de
coördinatie doen?

Taken netwerk bewaken

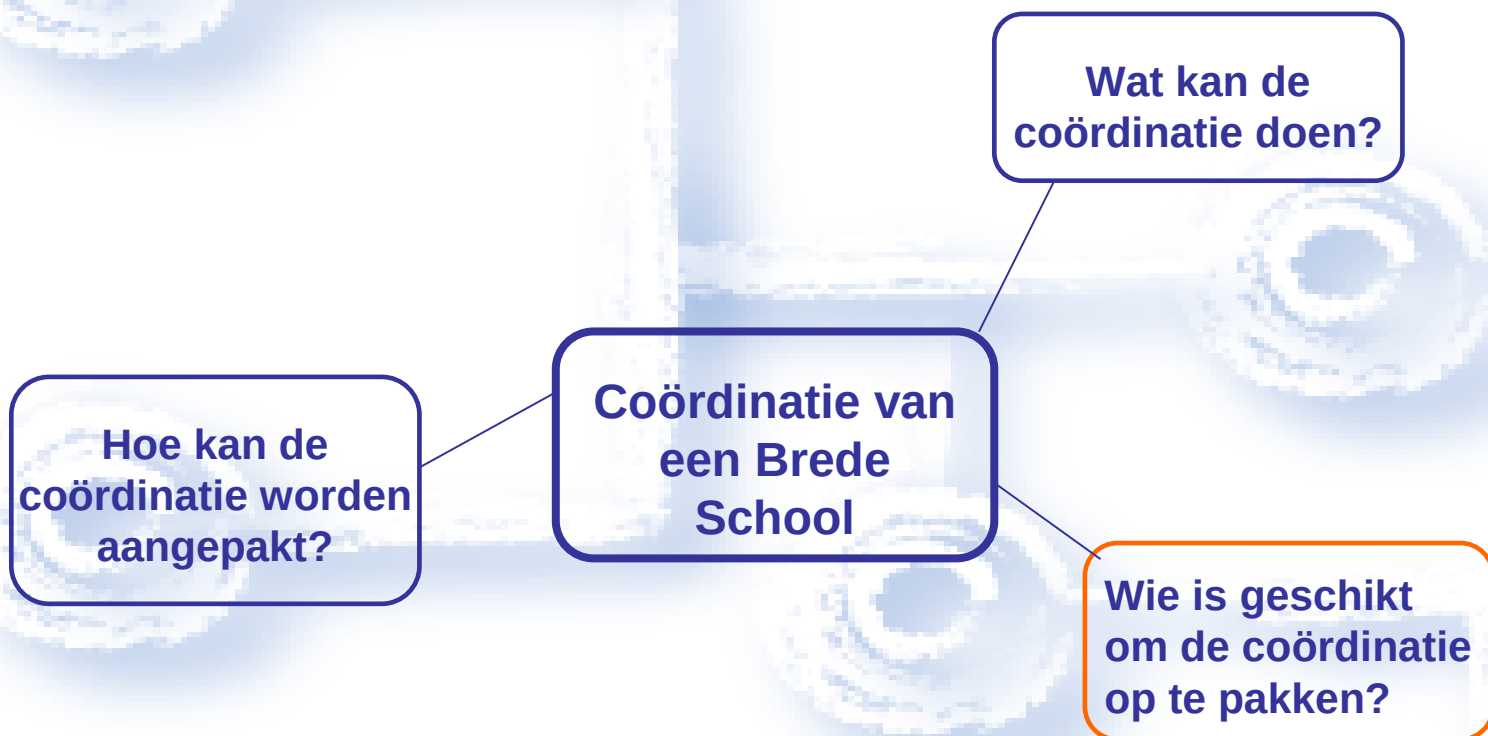
Deze Brede School timmert al jaren aan de weg op basis van heldere doelstellingen die uit een brede bevraging bij aanvang van het project werden gedestilleerd.

Om de participatie van de bewoners en ouders weer krachtiger te maken, wordt o.a. tijdens een ontbijt belangrijke onderwerpen uit het project, zoals de buitenschoolse opvang, ter bespreking aan de bewoners en ouders voorgelegd.

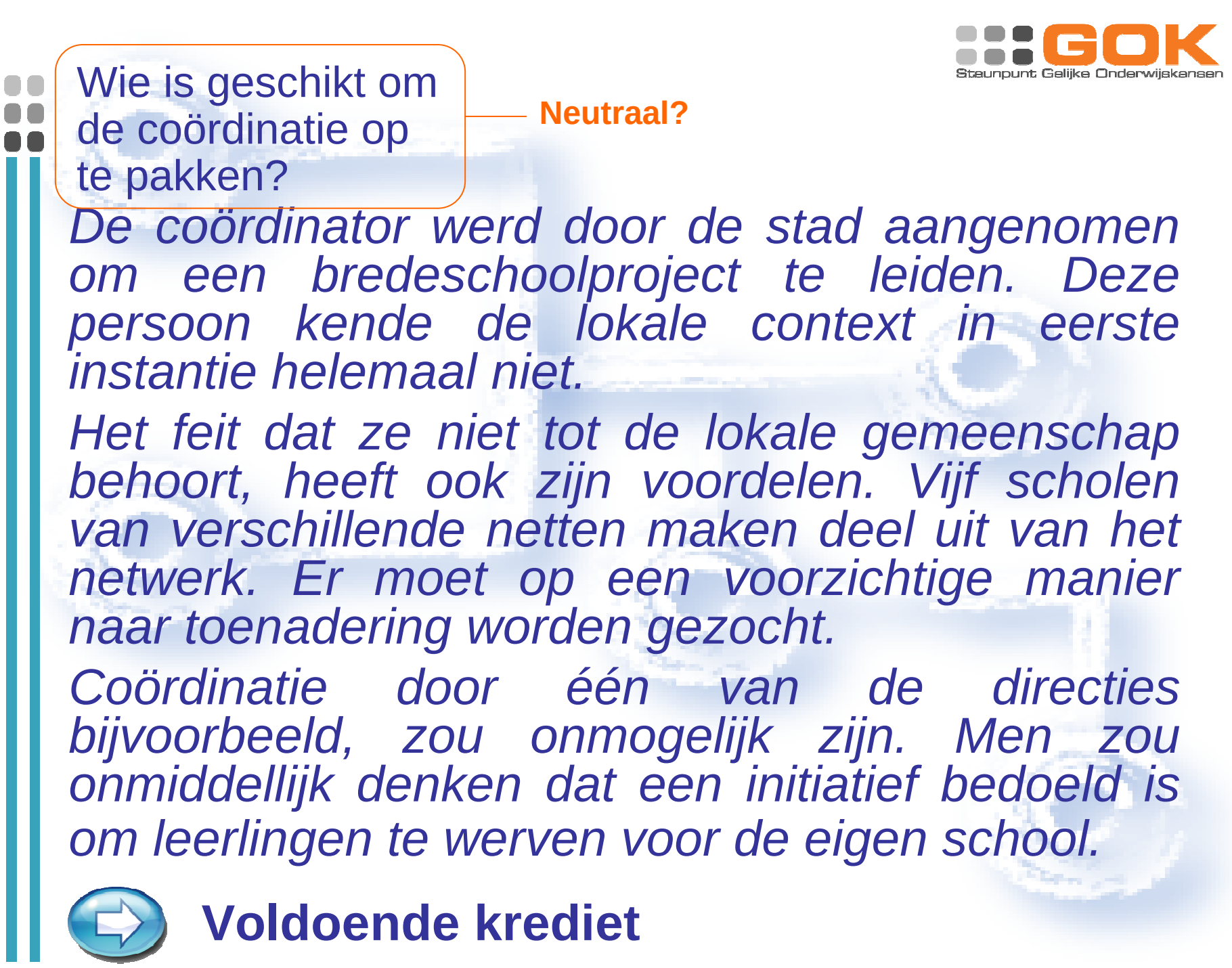
De voornaamste bevindingen worden teruggekoppeld naar de stuurgroep.

Bewaken doelgerichtheid

- Vorm
- Neutraal?
- Groei in fasen
- Profiel

Wie is geschikt om
de coördinatie op
te pakken?

Neutraal?

De coördinator werd door de stad aangenomen om een bredeschoolproject te leiden. Deze persoon kende de lokale context in eerste instantie helemaal niet.

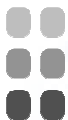
Het feit dat ze niet tot de lokale gemeenschap behoort, heeft ook zijn voordelen. Vijf scholen van verschillende netten maken deel uit van het netwerk. Er moet op een voorzichtige manier naar toenadering worden gezocht.

Coördinatie door één van de directies bijvoorbeeld, zou onmogelijk zijn. Men zou onmiddellijk denken dat een initiatief bedoeld is om leerlingen te werven voor de eigen school.

Voldoende krediet

Hoe kan de
coördinatie worden
aangepakt?

Vertrouwen opbouwen

“Vertrouwen krijgen heeft sterk te maken met het leveren van kwaliteit. Als coördinator moet je garant staan voor een zekere kwaliteit. Eens dat wordt gezien, win je vertrouwen.

Het kan wel zijn dat je zelf meer mogelijkheden ziet, maar aanvoelt dat men hier nog niet klaar voor is. Dan zoek je daar een evenwicht. Ook dat is kwaliteit bieden.

Verder heeft het ook te maken met het telkens teruggrijpen naar de doelstelling van het project. Het heeft een impact op het vertrouwen als je er als coördinator in slaagt om de doelstelling van het project telkens terug centraal te stellen.”

Hoe kan de
coördinatie worden
aangepakt?

Voeling houden met het veld en
de partners

Een coördinator van een Brede School vertelt: "Ik ben ontzettend veel de baan op. Dat is volgens mij de enige manier om goed te kunnen netwerken, om op de hoogte te blijven. Dikwijls komen problemen immers ook pas in een derde of vierde gesprek naar boven."

Regelmatig aanwezig zijn

Heel belangrijk...

Af en toe een feestje bouwen!

Meer informatie

www.vlaanderen.be/bredeschool